

V Ý Z V A

V žádném případě,“ bouchla Constanze hůlkou o zem.
„Já to zakazuji!“
„Po večeři jsme se shromáždili v kuchyni. Máma myla nádobí po hostech a Käthe narychlo vařila špecle se smaženou cibulí pro zbytek rodiny. Josefův dopis ležel otevřený na stole jako zdroj mojí záchrany a vzteku mé babičky.

Mistr Antonius je mrtvý. Jsem ve Vídni. Rychle přijed.
Rychle přijed. Slova mého bratra ležela na stole, všem na očích, ale já s Constanze jsme se nemohly shodnout, co znamenají. Já je pokládala za výzvu, abych přijela. Babička s tím nesouhlasila.

„Zakazuješ co?“ odsekla jsem. „Abych odpověděla Josefovi?“

„Abys šla svému bratrovi na ruku s těmihle nesmysly!“ Constanze důrazně ukázala prstem na dopis na stole mezi námi, jako by jej obviňovala, a pak zeširoka a divoce máchla směrem do tmy a neznáma venku za naším prahem. „S tím jeho... jeho muzikantským blouzněním!“

„Nesmysly?“ zeptala se matka zotra a na chvíli přestala drhnout hrnec. „Jaké nesmysly, Constanze? Máš na mysli jeho kariéru?“

Rok předtím můj bratr opustil svět, který znal, a vydal se za svými sny – našimi společnými sny –, že se stane světoznámým houslistou. Ačkoli byl provoz hostince naším denním chlebem, hudba pro nás byla odjakživa božskou manou. Táta býval dvorním hudebníkem v Salcburku, kde se potkal s mámou, která bývala divadelní zpěvačkou. To vše ale bylo předtím, než tátu jeho hýřivý a marnotratný život zahnal zpátky na bavorský venkov. Josef byl z nás všech nejlepší, nejšíkovnější, nejvzdělanější, nejukázněnější, nejnadanější a povedlo se mu to, co my ostatní neudělali a ani udělat nemohli: utekl.

„Do toho ti nic není,“ obořila se Constanze na svou snachu. „Nestrkej ten svůj špičatý nos do věcí, o kterých nic nevíš, ty fúrie.“

„Jenže ono mi do toho přece jen něco je.“ Mámě se vzdouvaly nozdry. Odjakživa byla chladná, klidná a důstojná, ale babička věděla, jak se jí dostat pod kůži. „Josef je *můj* syn.“

„Patří Králi duchů,“ zabručela Constanze a tmavé oči jí svítily zápalem víry. „A ne tobě.“

Máma otočila oči v sloup a znovu začala mýt nádobí. „Těch tvých skřetů a báhorek už bylo dost, ty stará ježibabo. Josef už je na pohádky a pověry trochu starý.“

„Tak to povídej támhle!“ Constanze na mě namířila křivým prstem a já pocítila sílu jejího přesvědčení jako blesk v hrudi. „*Ona* věří. *Ona* ví. *Ona* si v duši nese otisk doteku Krále duchů.“

Po zádech mi přeběhl mráz, jako by mě po kůži hladily ledové prsty. Nic jsem na to neřekla, ale cítila jsem zvědavý pohled Käthe na mé tváři. Kdysi by se možná společně s matkou ušklíbala nad pověřčivými povídkami naší babičky, ale mezitím se změnila.

I já jsem se změnila.

„Musíme myslet na Josefovou budoucnost,“ namítla jsem tiše. „Na to, co potřebuje.“

Ale co vlastně potřeboval můj bratr? Pošta přišla teprve předchozího dne, ale já už jsem si jeho odpověď přečetla tolikrát, že se dopis málem rozpadal pod tíhou mých nevyčtených a nezodpovězených otázek. *Rychle přijed.* Co tím asi myslel? Že se k němu mám připojit? Jak? Proč?

„Co Josef potřebuje,“ řekla Constanze, „je vrátit se domů.“

„A co přesně tady najde, až se vrátí?“ zeptala se máma a zuřivě útočila na zarezlé místo na pomačkaném hrnci.

S Käthe jsme se na sebe významně podívaly, ale raději jsme se věnovaly práci a nic neříkaly.

„Nic. A basta,“ pokračovala zahořkle. „Nic než jen dlouhou a pomalou cestu do chudobince.“ Prudce třískla kartáčem o stůl a rukou od mýdla se chytila za nos. Co zemřel táta, mezi jejími obočími se neustále objevovala a zase mizela tatáž vráska, která byla s každým dalším dnem hlubší a hlubší.

„To mám nechat Josefa, aby se staral sám o sebe?“ zeptala jsem se. „Co bude dělat, když je tak daleko a bez přátel?“

Máma se kousla do rtu. „Co bychom podle tebe měli dělat?“

Na to jsem neměla odpověď. Neměli jsme peníze na to, abychom se dopravili za ním, ani abychom jej přivezli domů.

Zavrtěla hlavou. „Ne,“ řekla rozhodně. „Bude lepší, když Josef zůstane ve Vídni. Ať zkusí štěstí a zanechá po sobě stopu ve světě, jak si to přeje Bůh.“

„Co si přeje Bůh, není důležité,“ zahudrovala Constanze. „Záleží na tom, co vyžaduje staré právo. Když je obere o jejich oběť, všichni za to zaplatíme. Blíží se divoký hon a ten s sebou nese smrt, záhubu a zkázu.“

Ozvalo se bolestivé zasyčení. Vylekaně jsem zvedla hlavu a uviděla Käthe, jak si saje krev z prstu, do kterého se omylem řízla nožem. Znovu začala vařit večeři, ale když krájela vlhké těsto na nudle, trásly se jí ruce. Vstala jsem a začala

dělat špecle místo ní a ona se ladně přesunula k pánvi s cibulí.

Máma vydala znechucený povzdech. „Nezačínej s tím zase.“ S Constanze si vjížděly do vlasů, co jsem si pamatovala, a jejich hašteření mi znělo stejně povědomě jako Josef, když cvičí stupnice. Ani táta mezi nimi nedovedl nastolit mír, protože se vždy stavěl na stranu své matky, i když ve skutečnosti souhlasil se svou manželkou. „Kdybych si nebyla dávno jistá, že máš připravené místečko v pekle, ty panovačná semetricko, modlila bych se za tvou nesmrtelnou duši.“

Constanze praštila rukou do stolu, až dopis nadskočil a my ostatní s ním. „Copak nevidíš, že se snažím zachránit Josefovou duši?“ vykřikla a od úst jí odletovaly sliny.

To nás zaskočilo. Navzdory své popudlivé a nestálé povaze se Constanze málokdy přestala ovládat. Svým způsobem byla stejně soustavná a spolehlivá jako metronom, který tiká tam a zpátky mezi pohrdáním a opovržením. Naše babička byla strašidelná, ne ustrašená.

Pak se mi vrátil hlas mého bratra. *Já se tady narodil. Měl bych tu i zemřít.*

Halabala jsem naházela nudle do hrnce a vyšplouchla na sebe vařící vodu. Z hlubin mých vzpomínek se bez pozvání vynořil obraz očí černých jako uhlíky a ostře řezaných rysů.

„Holka,“ zaskřehotala Constanze a upřela na mě svoje tmavé oči. „Ty víš, co je Josef zač.“

Nic jsem neodpověděla. Jediné zvuky, které se teď rozléhaly kuchyní, bylo bublání vařící vody a prskání smažící se cibule, zatímco jsme s Käthe dodělávaly večeři.

„Cože?“ zeptala se máma. „Co to má znamenat?“

Käthe se na mě podívala úkosem, ale já jen scedila špecle a vysypala je na pánev s cibulí.

„O čem to proboha mluvíš?“ naléhala máma. Obrátila se ke mně. „Liesl?“

Mávla jsem na Käthe, ať mi přinese talíře, a začala podávat večeři.

„Takže?“ zašklebila se Constanze. „Co na to řekneš, holčičko?“

Ty víš, co je Josef zač.

Pomyslela jsem na lehkovážná přání, která jsem měla v dětství ve tmě, chtěla jsem krásu, uznání, chválu, ale žádné z nich nebylo tak horoucí ani tak zoufalé jako to, které jsem opravdu vyslovila, když jsem slyšela svého bratra tiše plakat uprostřed noci. Käthe, Josef i já jsme v dětství prodělali spálu. My dvě s Käthe jsme byly malé děti, ale Josef teprve miminko. Se sestrou jsme se dostaly z nejhoršího ven, ale bratříček byl po nemoci úplně jiné dítě.

Proměňče.

„Vím přesně, kdo je můj bratr,“ řekla jsem tiše, spíš sama sobě než své babičce. Postavila jsem před ni vrchovatou misku nudlí a cibule. „Dobrou chuť.“

„Pak také víš, proč se Josef musí vrátit,“ odpověděla Constanze. „Proč musí přijít domů a žít.“

Nakonec se všichni vrátíme.

Proměňče se nemohlo příliš vzdálit od podsvětí, jinak by uvadlo a vytratilo se. Můj bratr nemohl žít mimo dosah Krále duchů, leda by jej držela síla lásky. Mojí lásky. Jen díky ní byl svobodný.

Pak jsem si vzpomněla na pocit, že mi po kůži lezou tenoučké prsty jako větvičky v křoví, vybavila jsem si obličej poskládaný z rukou a tisíce hlasů, jak šeptají *tvoje láska je klec, smrtelnice*.

Podívala jsem se na dopis položený na stole. *Rychle přijedť.*

„Chystáš se tu večeři jíst?“ zeptala jsem se s příkrým pohledem na plnou misku před Constanze.

Povýšeně se podívala na svoje jídlo a odfrkla si. „Nemám hlad.“

„Nic jiného rozhodně nedostaneš, otravo jedna nevděč-

ná.“ Máma našťvaně nabodla nudli na vidličku. „Nemáme na to, abychom uspokojovali tvůj vytříbený vkus. Už si skoro nemůžeme dovolit jídlo samy pro sebe.“

Její slova hlasitě dopadla na jídelní stůl uprostřed večeře. Constanze kajícně zvedla vidličku a pustila se do jídla, jako by ten smutný výrok potřebovala přezvít. Ačkoli jsme po tátově smrti urovnaly všechny jeho dluhy, za každým zaplaceným účtem se vynořil další, jako když zatéká do potápějící se lodi.

Když jsme dojedly, Käthe odnesla talíře ze stolu a já začala mýt nádobí.

„Pojď,“ natáhla máma ruku ke Constanze. „Uložíme tě do postele.“

„Ne, ty ne,“ zamračila se babička znechuceně. „Ty jsi úplně k ničemu. Do schodů mi může pomoci tady holka.“

„Ta holka má jméno,“ řekla jsem, aniž bych se na ni podívala.

„Mluvím snad na tebe, Elisabeth?“ obořila se na mě Constanze.

Překvapeně jsem zvedla hlavu od nádobí a uviděla, jak se moje babička mračí na Käthe.

„Já?“ zeptala se moje sestra udiveně.

„Ano, ty, Magdo,“ zavrčela Constanze. „Kdo jiný?“

Magda? Podívala jsem se na Käthe a pak na mámu, která vypadala stejně zmateně jako my ostatní. *Jdi*, vyslovila bez hlasu. Käthe se zašklebila, ale nabídla babičce paži a svraštila čelo, když ji Constanze zlomyslně sevřela vši silou.

„Přísahala bych,“ postěžovala si máma a sledovala, jak spolu Käthe a Constanze stoupají po schodech, „že je každým dnem bláznivější.“

Vrátila jsem se k nádobí. „Je stará,“ odpověděla jsem. „Asi se s tím musí počítat.“

Máma si odfrkla. „Moje babička byla bystrá až do smrti, a to byla o celé věky starší než Constanze.“

Nic jsem na to neřekla, jen jsem namočila umyté talíře do dřezu s čistou vodou a podávala je mámě, která je utírala.

„Neměly bychom jí jít na ruku,“ řekla spíš sama sobě než mně. „Skřítci. Divoký hon. Konec světa. Člověk by si snad myslel, že ona těm pohádkám vážně věří.“

Popadla jsem čistý roh své zástěry, vzala do ní talíř a začala s mámou utírat nádobí. „Je stará,“ zopakovala jsem. „Tyhle pověry tady kolují odjakživa.“

„Ano, ale jsou to jenom *příběhy*,“ opáčila netrpělivě. Nikdo jim doopravdy nevěří. Občas pochybuji o tom, jestli si Constanze uvědomuje, že žijeme v realitě, a ne v pohádce, kterou si vymyslela.“

Nic jsem neodpověděla. Dосуšily jsme nádobí a uklidily je, setřely jsme linky a stoly a zametly špínu z kuchyňské podlahy, a pak se rozešly každá do své ložnice.

Navzdory tomu, co si myslela máma, jsme nežily v Constanzině pohádce, ale v děsivé, opravdu děsivé skutečnosti. Ve skutečnosti plné obětí a úmluv, skřetů a vodních bludiček, mýtů a kouzel a podsvětí. Já sama jsem vyrostla s příběhy své babičky, byla jsem nevěstou Krále duchů a odešla jsem. Věděla jsem lépe než kdo jiný, co následuje, když člověk poruší staré právo, které vládne životu i smrti. Co je skutečné a co ne, bylo stejně těžké rozlišit jako vzpomínky, a já žila v prostorech někde mezi tím, mezi krásnou lží a ošklivou pravdou. Ale nemluvila jsem o tom. Nemohla jsem o tom mluvit.

Protože pokud byla bláznivá Constanze, tak já také.